

CORTENBACH 'TIMMERDE' TE

GHEMERT.....

Op 12 oktober 1391 oorkondt Reynart van Husen, landkommandeur van de Balijsche Alde-Biezen, dat Johanna, Hertogin van Brabant, het "gewillekoort ende geoorloofd heeft", dat de Duitse Orde in Gemert mag "metsen, timmeren en bouwen, alsoo vele ende alsoo sterk als de Orde geneugen sal" (1).

Deze oorkonde is in feite de enigst bekende bron, die houvast geeft wanneer men zoekt naar antwoorden op vragen als: Hoe oud is Gemerts kasteel? Wanneer werd met de bouw begonnen? Het Kommanderije-archief, dat zo rijk is aan oorkonden uit de 14e eeuw, bevat over de bouw van het kasteel, voor zover bekend, niets. Maar wie weet, wat er nog eens "boven" komt? Zo vond ondergetekende bij toeval aan de binnenzijde van de perkamenten omslag van een Gemerts schepenprotokol (16e eeuw), een met de hand geschreven "opsomming van verdiensten" van landcommandeur Cortenbach. Eén van die verdiensten was, dat hij te Gemert "timmerde".....(bouwde aan het kasteel?)

Onder het landkommandeurschap van Iwan van Cortenbach (1409-1434?) moet er in de Kommanderijen van de Balijsche Alde-Biezen flink gebouwd zijn, want er staat geschreven dat hij het Huis te Ludic (=Luik) timmerde, verder de poort te Tricht (=Maastricht) en het groot huis, dat verbrand was in 1412. Verder nog bouwde Cortenbach de Huizen van Bekkevoort en Bernshem, het "persoons"-huis van Beek-over-Maas en zoals reeds geschreven "hij timmerde te Gemert".

De perkamenten omslag van het schepenprotokol (2) waar deze tekst op staat, is wellicht een fragment van een middeleeuwse kroniek van de Duits Ordens Balijsche Alde-Biezen, welke kennelijk later gebruikt is voor het inbinden van oude protokollen e.d.

Hiernaast is afgedrukt de gevonden tekst met transkriptie, het vervolg (aan de ommezijde?) is onvindbaar (onleesbaar?).

In den jare MCCCC ende XI wart Heer Ywaen van Corten-
 bach lantcommender vanden Biessen, die den Orden vele
 goets dede. Hij was achtwarff in Prusen; hij cocht
 Groitroy metter Hirlicheit; hij timmerde daer te Ghe-
mert ende dat huys te Ludic, ende lacht die XVII $\frac{1}{2}$
 md spl (?) ane dimen vanden wijgart sculdich was; hij
 timmerde die port te Tricht ende dat groet huys, dat
 verbrant was anno XII; hij cocht die Tafel Tricht opden
 Hogen Altaer; hij en Heer Henric van Budingen, coster, deden
 die groet monstrantie maken, daermen dat sacrament
 en dreget; hij dede daer ouch scone ornamenten
 maken; hij cocht die tiende van Nistelroy ende wars-
warff den Huse van Chemert den Peele; hij ende Heer
 Diric van Bethghenhusen timmerden dat huys van
 Bernsheim; hij ende Heer Johan Leuwe timmerden dat
 huys van Beckevoirt; hij timmerde des persoenshuys
 van Beke Ov(er)Mase. Inden jare MCCCC ende XIX was hij
 bescreven in Prusen te comen om seker noetsaken
 wille die der was etc. Omme derre reysen wille so dede hij...

In den jare MCCCC ende XI wart Heer Ywaen van Corten-
 bach lantcommender vanden Biessen, die den Orden vele
 goets dede. Hij was achtwarff in Prusen; hij cocht
 Groitroy metter Hirlicheit; hij timmerde daer te Ghe-
mert ende dat huys te Ludic, ende lacht die XVII $\frac{1}{2}$
 md spl (?) ane dimen vanden wijgart sculdich was; hij
 timmerde die port te Tricht ende dat groet huys, dat
 verbrant was anno XII; hij cocht die Tafel Tricht opden
 Hogen Altaer; hij en Heer Henric van Budingen, coster, deden
 die groet monstrantie maken, daermen dat sacrament
 en dreget; hij dede daer ouch scone ornamenten
 maken; hij cocht die tiende van Nistelroy ende wars-
warff den Huse van Chemert den Peele; hij ende Heer
 Diric van Bethghenhusen timmerden dat huys van
 Bernsheim; hij ende Heer Johan Leuwe timmerden dat
 huys van Beckevoirt; hij timmerde des persoenshuys
 van Beke Ov(er)Mase. Inden jare MCCCC ende XIX was hij
 bescreven in Prusen te comen om seker noetsaken
 wille die der was etc. Omme derre reysen wille so dede hij...

Ad Otten

- (1) Kommanderije-archief Gemert Inventarisnummer 209
 (2) Gemert R101 1518-1521